

Сидоренко Т.В.,

кандидат наук з соціальних комунікацій,
доцент, завідувач кафедри інформаційної,
бібліотечної та архівної справи
ВП «Миколаївська філія Київського
національного університету культури і
мистецтв », м. Миколаїв

ПЕДАГОГІЧНІ КРАУД-ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ

З появою Інтернет-технологій нового значення набувають технології під назвою «крауд-технології», що в перекладі з англійської мови означає «натовп». Вони представлені технологією взаємодії між окремими особами, установами за посередництвом Інтернет, для активізації використання ресурсів широкого загалу, з метою вирішення сучасних завдань тощо.

Спочатку крауд-технологія знайшла своє відображення в понятті краудсорсингу. Краудсорсинг передбачає передачу певних виробничих функцій невизначеному колу осіб. При цьому використовується колективний інтелект і синергія взаємодії великої кількості людей. Цей термін був введений Джефом Хауї і Марком Робінсоном у 2006 році та характеризує спосіб використання потенціалу широкого загалу [1]. Краудсорсинг дав поштовх щодо розвитку інших понять, пов'язаних з застосуванням крауд-технології, відповідних до специфіки діяльності. Так з'являються поняття: краудфандинг, краудворкінг, краудрекрутинг, краудмаркетинг.

Краудсорсингові проекти відомі великому загалу: створення операційної системи Linux, платформи для вивчення іноземних мов Duolingo, багатофункціонального сайту Хабрахабр, створення Вікіпедії, проведення передвиборчої компанії Президента України; проект «Зробимо Україну чистою» та ін.

Краудсорсинг має ряд переваг відносно інших управлінських методів. Серед них: залучення талановитих, велика кількість ідей, швидкість, об'єктивність отримання даних, ефективність та ін. [1].

Зміна технологій зумовлює реформування національних систем вищої освіти, що пов'язано з набуттям людиною нових умінь і навичок, професійних і соціальних компетентностей [2]. Цифрові технології містять потужний потенціал для всіх сфер діяльності суспільства, зокрема і освіти, адже, завданням закладів вищої освіти є формування особистості як конкурентоспроможного й успішного фахівця, здатного навчатися впродовж усього життя.

У контексті нашого дослідження увагу заслуговують наукові публікації вчених, в яких висвітлюються особливості використання мережних сервісів Інтернет в освітньому процесі: В. Биков, В. Лапінський, О. Овчарук, О. Спирін та ін. Питання крауд-технологій, краудсорсингу в різні часи досліджували науковці та практики: Л. Бушовська, О. Завидівська, Н. Максимов, В. Паршина; Л. Матвієнко, Л. Хоменко;

Л. Петренко, В. Шевченко, О. Зеліковська; К. Полторак, О. Зозульов та ін. Наукові здобутки вітчизняних вчених торкаються досвіду використання цифрових технологій у процесі вивчення іноземних мов (Є. Заруцька, М. Качалова та ін.), викладанні філологічних дисциплін Л. Матвієнко, Л. Хоменко, підготовці ІТ-спеціалістів (Л. Петренко, В. Шевченко, О. Зеліковська), застосуванні крауд-технологій в різних сферах діяльності підприємства (Л. Бушовська, К. Полторак, О. Зозульов). Застосування краудсорсингу для освіти вивчали зарубіжні вчені А. Кистерніно, Р. Вітла, І. Елліс та ін.

Способи застосування педагогічних крауд-технологій в підготовці фахівців інформаційної сфери не досліджувались. Необхідність дослідження даної теми зумовлено також наявністю суперечностей між вимогами суспільства до підготовки конкурентоспроможних фахівців в інформаційній сфері та невідповідністю існуючих технологій в освітніх закладах, які б цьому сприяли.

Подальший розвиток відкритої (професійної) освіти буде пов'язаний з запровадженням інновацій у викладанні дисциплін засобами трансформації навчання, завдяки яким будуть формуватися компетенції, що сприятимуть до здатності вирішувати поліаспектні завдання з використанням методів адекватної складності. Так, дослідники відзначають навички щодо здатності розв'язувати комплексні задачі приймати рішення, критично мислити, мати розвинені управлінські здібності, вміння координувати власні дії з іншими та ін. [1,2,3].

В інформаційному суспільстві неможливо уявити собі розвиток освітніх систем без постійної трансформації віртуального простору, створеного новітніми цифровими технологіями. Саме освітній віртуальний простір має вплив на особистість: змінюється тип мислення людини. У віртуальний простір дисципліни включаються «особисті середовища усіх суб'єктів освітнього простору з їх інтелектуальними, культурними, організаційними, програмними та технічними ресурсами» [2].

Педагогічні крауд-технології – це взаємодія суб'єктів навчання за допомогою Інтернет-технологій з метою використання ресурсів широкого студентського загалу для досягнення визначеної мети освітнього процесу [2]. Поряд з поняттям крауд-технології використовується поняття краудсорсинг. Краудсорсинг для освіти фахівці розглядають як мобілізацію ресурсів людей засобами інформаційних технологій з метою вирішення задач, висунутих перед освітнім закладом [3, с. 139].

Залежно від типу завдань виокремлюють Crowdsourcing (колективний пошук інформації), Crowdcreation (пошук рішень за допомогою креативних і перспективних ідей), Crowdfunding (залучення фінансових ресурсів великої кількості людей), Crowdvoting (народне голосування).

За змістом розрізняють краудсорсинг, спрямований на: а) пошук шляхів розв'язання визначеної проблеми (з теми, програми, навчальної дисципліни тощо); б) підготовку готового рішення згідно з окресленими вимогами; в) проведення експертизи (проєкту, програми, виконаного завдання тощо).

В цілому, в освітньому процесі можна виділити три види крауд-технологій: крауд-учіння (Crowd-learning), крауд-навчання (Crowd-teaching), крауд-оцінювання (Crowd-assessing).

Суть крауд-навчання полягає в розробленні змісту навчання дисципліни та співпраці суб'єктів навчання у створенні банку навчальних матеріалів конкретної теми. Мета крауд-учіння – навчання партнерській взаємодії за участю викладача. У процесі крауд-оцінювання створюється банк питань для перевірки знань, здійснюється якість навчальних матеріалів, можуть обиратися найкращі ідеї для обговорення, дискусій тощо.

У результаті аналізу наукових та методологічних досліджень у галузі впровадження краудсорсингу у вищій школі визначена така класифікація:

а) краудсорсинг дизайну: дозволяє відібрати логотипи і дизайн для продукції. Може бути використаний і в сфері управління ЗВО;

б) краудфандинг: спосіб інвестування в цікаві, але маловідомі проекти. Наприклад, за допомогою краудфандинга в Німеччині була побудована неординарна бібліотека під відкритим небом, яка поєднує в собі мінімалістичний дизайн і затишок креативного простору;

в) мікротаскінг – інструмент краудсорсингу, що дозволяє доручити необмеженій кількості осіб допомогу в тій чи іншій справі безкоштовно або за винагороду [4].

Проаналізуємо можливості застосування педагогічних крауд-технологій викладачами фахових дисциплін в підготовці бакалаврів інформаційної сфери. В процесі проведення занять можливим є використання трьох видів крауд-технологій або у зазначеній послідовності, або самостійно, залежно від дисципліни та теми. Але важливим залишається те, що викладач виконує функції менеджера проєкту, організує процес навчання, моніторинг його результатів та зворотній зв'язок зі студентами. Таке навчання передбачає комплекс педагогічних умов, спрямованих на формування компетентностей, що необхідні для майбутньої професійної діяльності та повинні використовуватися під час вивчення всієї програми дисципліни. Серед засобів крауд-технологій можна визначити: створення нового контенту (термінологічного словника до дисципліни, теми; дайджеста статей до теми; доповіді; статті до Вікіпедії); формування навичок тематичної роботи в хмарах Google; формувати завдання для практичних та самостійних робіт з урахуванням можливостей студентів; переконливо висловлювати свої думки стосовно поточних чи майбутніх завдань як письмово, так і усно; провадити дослідницьку та/або інноваційну діяльність з елементами наукової новизни в інформаційній сфері; презентувати результати науково-дослідницької діяльності; створювати буктрейлери; віртуальні виставки, презентації теми, проєкту тощо. Певні засоби педагогічних крауд-технологій застосовуються і у поза навчальній діяльності – через створення різноманітних проєктів; підготовки відео зі спеціальності, що передбачає залучення студентів різних груп; формуванні ідей; обговоренні; аналізі та оцінці; прийнятті рішення та створенні кінцевого продукту. Також важливим моментом можна виділити те, що у процесі освітньої діяльності, побудованої у віртуальному просторі навчальної дисципліни з використанням крауд-технологій, формуються навички самоменеджменту, що надзвичайно важливо для формування конкурентоздатного фахівця.

До основних способів застосування краудсорсингу в освітньому середовищі можна також віднести: проведення маркетингових досліджень для вирішення різних

освітніх проблем; створення студентами інформаційних баз даних; формування нових навчальних програм, програмних продуктів навчального призначення на основі думки експертного співтовариства.

Принципи здійснення краудсорсингу системою фахових дисциплін спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» передбачають: прозорість та відповідальність у створенні навчальних матеріалів; співпрацю; відкритий потенціал для інновацій.

Педагогічні крауд-технології передбачають застосування мобільних пристроїв та сучасних онлайн сервісів: краудсорсінгові платформи (Mindmeister), хмарні сервіси – продукти від Google, Mentimeter, мобільні додатки – Likert scale тощо).

Отже, педагогічні крауд-технології відповідають особливостям сприйняття, аналізу і використання інформації сучасними студентами орієнтованими на використання цифрових технологій, створення контенту, контактів у віртуальному середовищі. Краудсорсинг стимулює не тільки до генерування ідей, але й до взаємодії всередині різних соціальних і професійних груп, яким запропоновано виконати поставлене завдання, здійснює позитивний вплив на підвищення соціальної активності, зацікавленості у вирішенні громадських справ, комунікаційній взаємодії. Його можна розглядати як дієвий інструмент для обміну або управління знаннями – community of practice, володіння яким в інформаційному суспільстві дорівнюється до умінь читати, писати та рахувати [2, с.230].

Для підвищення якості освітнього процесу заклади вищої освіти все частіше починають вдаватися до нестандартних, незвичних методів організації навчання, використовуючи новітні технології. Одна з них – крауд-технології.

Список використаних джерел:

1. Матвієнко Л., Хоменко Л. Застосування краудсорсингу під час викладання філологічних дисциплін у системі вищої освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. URL:http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10320/1/Matviienko_Khomenko_Zastosuvannia.pdf.
2. Полторак К.А., Зозульов О.В. Застосування крауд-технологій в маркетинговій діяльності підприємств. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/11872/1/66.pdf>
3. Петренко Л.М., Шевченко В.П., Зеліковська О.О. Використання крауд-технологій у професійній підготовці студентів ІТ-спеціальностей. Інформаційні системи і засоби навчання. 2020. Том 76. №2. URL:https://lib.iitta.gov.ua/720284/1/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9B%D0%9C_%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%83%D0%B4-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD.pdf.
4. Россинская М. В., Рассохина В. А. Краудсорсинг как эффективный метод повышения конкурентоспособности и качества образования в ВУЗах, междунар. науч. издание Современные фундаментальные и прикладные исследования. 2017. №. 2(25). Ч. 2. С.142-148.